

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 1706/20

רע"א 1710/20

לפני : כבוד השופט ע' גרוסקופף

המבקשים :
1. עבאס אשקר
2. אלחכם אשקר

נ ג ד

המשיבה : לילא פאהום

בקשות רשות ערעור על החלטות בית המשפט המחוזי
נצרת מימים 23.2.2020, 24.2.2020 ו-26.2.2020 בת"א
11136-09-18 שניתנו על ידי כב' השופט ערפאת טאהא

בשם המבקשים : עו"ד עאמר עזאיזה

החלטה

לפניי שתי בקשת רשות ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ערפאת טאהא) במסגרת ת"א 11136-09-18. הבקשה הראשונה (רע"א 1706/20), עניינה בהחלטתו של בית המשפט קמא מיום 24.2.2020, במסגרתה ביטל בית המשפט את החלטתו הקודמת להיעתר לבקשת המבקשים לזימון עד. הבקשה השנייה (רע"א 1710/20), עניינה בהחלטות בית המשפט קמא מיום 23.2.2020 ומיום 26.2.2020, במסגרתן דחה בית המשפט את בקשות המבקשים למתן צו לקבלת מידע ממשרד הפנים, וצו להמצאת טופס מס שבח (מש"ח) שהגישה המשיבה לרשות המיסים ביחס לנכס מקרקעין שבמחלוקת.

השתלשלות האירועים והחלטות בית המשפט קמא

1. בין המבקשים, עבאס ואלחכם אשקר (להלן: "המבקשים"), לבין המשיבה, לילא פאהום (להלן: "המשיבה"), נתגלע סכסוך בעלות בחלקת מקרקעין המצויה בשטח

המועצה המקומית דבורייה. בשנת 2006 נרשמה לטובת המבקשים הערת אזהרה ביחס לזכויות הבעלות של מר ערפאן פאהום – גיסה של המשיבה (להלן: "ערפאן"), בחלקה 3 בגוש 16968 שבדבורייה (להלן: "החלקה שבמחלוקת"). על פי טענת המבקשים, הערת אזהרה זו נרשמה בעקבות הסכם רכישה שנחתם בינם לבין לערפאן (להלן: "עסקת הרכישה"). מספר שנים לאחר מכן, ביום 10.3.2010, נרשמה לטובת המשיבה הערת אזהרה סותרת ביחס לזכויות הבעלות של ערפאן בחלקה שבמחלוקת, וזאת היות שלטענתה העניק לה עראפן את זכויותיו אלו במסגרת הסכם מתנה מיום 3.6.2006 (להלן: "הסכם המתנה"). לאחר שגילתה המשיבה כי גם לטובת המבקשים רשומה הערת אזהרה, הגישה ביום 6.9.2018 תביעה למתן פסק דין הצהרתי נגד המבקשים לבית המשפט המחוזי בנצרת, במסגרתה נתבקש בית המשפט ליתן צו המורה כי הערת האזהרה שנרשמה לטובת המבקשים ביחס לחלקה שבמחלוקת בטלה, וכפועל יוצא להורות על מחיקתה.

2. ביום 11.2.2020, לאחר שנסתיימו ההליכים המקדמיים בתיק, התקיים דיון הוכחות ראשון (להלן: "דיון ההוכחות הראשון"). יומיים לאחר מכן, הגישו המבקשים בקשה לזמן את עורך הדין חסן ח'אלד אשקר (להלן: "עו"ד אשקר") להעיד בדיון ההוכחות הבא, אשר נקבע ליום 24.2.2020 (להלן: "הבקשה לזימון עד"). במסגרת הבקשה לזימון עד, טענו המבקשים כי עו"ד אשקר הוזכר על ידי העד מטעם המשיבה, עו"ד אנואר עבדו (להלן: "עו"ד עבדו"), במסגרת עדותו בדיון ההוכחות הראשון, כמי שהיה מעורב בפרטי עסקת הרכישה, והיה אמור להשלים את רישומה, ולכן יש לזמנו למתן עדות. עוד נטען במסגרת הבקשה, כי בא כוח המבקשים פנה לעו"ד אשקר וביקש את חתימתו על תצהיר עדות, אך הלה העדיף לקבל זימון רשמי מבית המשפט. ביום 16.2.2020 נעתר בית המשפט לבקשה לזימון עד, והורה לזמן את עו"ד אשקר לעדות.

3. ביום 24.2.2020 נערך דיון הוכחות נוסף (להלן: "דיון ההוכחות השני"). בפתח הדיון, התנגד בא כוח המשיבה למתן עדותו של עו"ד אשקר. לטענתו, עו"ד עבדו הזכיר את עו"ד אשקר כמי שהיה מעורב בעסקת הרכישה כבר במסגרת תצהיר העדות הראשית שלו, אשר הוגש על ידי המשיבה ביום 8.9.2019. משכך, נטען כי המבקשים ידעו כבר אז על מעורבותו של עו"ד אשקר, ולכן אין כל הצדקה להגשת הבקשה לזמנו בשלב זה. בתגובה לטענות אלו, השיב בא כוח המבקשים כי הוא ציין בבקשתו שבמועד הכנת תצהירי העדות הראשית מטעמם, הוא פנה לעו"ד אשקר בבקשה שיחתום על תצהיר עדות ראשית, אך הלה לא הסכים לעשות כן.

4. לאחר חילופי דברים אלו, נתן בית המשפט קמא החלטה המבטלת את החלטתו מיום 16.2.2020, וקבע כי לא תותר עדותו של עו"ד אשקר (להלן: "ההחלטה הראשונה").
בנמקו החלטה זו, ציין בית המשפט כי התנהלות המבקשים היא בלתי תקינה, ואף עולה כדי הטעיה של בית המשפט. זאת מאחר שבניגוד לנטען בבקשה לזימון עד, שמו של עו"ד אשקר עלה כבר במסגרת תצהירי העדות הראשית שהוגשו על ידי המשיבה לפני חודשים רבים. עוד העיר בית המשפט קמא, כי מניסוח הבקשה ומהקשרם של דברים, עלה כי פנייתו של בא כוח המבקשים לעו"ד אשקר נעשתה רק לאחר שהתקיים דיון ההוכחות הראשון, בעקבות עדותו של עו"ד עבדו, בעוד שמדבריו של בא כוח המבקשים בפתח דיון ההוכחות השני, עולה כי לאחרון הייתה כוונה לזמן את עו"ד אשקר לעדות עוד במועד הגשת תצהירי העדות הראשית מטעם המבקשים, היינו בחודש נובמבר 2019. אף על פי כן, נמנעו המבקשים מלהגיש בקשה לפטור אותם מהגשת תצהיר עדות ראשית של עו"ד אשקר, כמתחייב מתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. נוכח דברים אלו, קבע בית המשפט קמא כי הבקשה לזימון עד העלימה עובדות והציגה את השתלשלות האירועים באופן שיש בו כדי להטעות את בית המשפט, והורה על ביטול החלטתו להתיר את עדותו של עו"ד אשקר.

על החלטה זו מלינים המבקשים במסגרת רע"א 1706/20.

5. ביני לבני, ביום 23.2.2020 הגישו המבקשים "בקשה למתן צו לקבלת מידע לנוסע (כניסה ויציאה מגבולות המדינה)", במסגרתה נתבקש בית המשפט להורות למשרד הפנים למסור לידיהם את פירוט כניסותיו ויציאותיו של ערפאן מגבולות המדינה בתקופה שתחילתה ביום 23.5.2006 וסופה ביום 3.6.2006 (להלן: "הבקשה למתן צו לקבלת מידע לנוסע"). המבקשים נימקו בקשה זו בכך שבמהלך פגישה עם עדים מטעם שהתקיימה ביום 21.2.2020, הובא לידיעתם מידע לפיו ערפאן לא נכח במדינת ישראל בין התאריכים האמורים, ולכן הוא לא יכול היה לחתום על הסכם המתנה ביום 3.6.2020. עוד באותו יום נתן בית המשפט קמא החלטה בפתקית הדוחה את הבקשה, וזאת משני טעמים: העיתוי בו הוגשה הבקשה, והרלוונטיות השולית של המידע המבוקש למחלוקת (להלן: "ההחלטה השנייה").

6. זאת ועוד, ביום 26.2.2020 התקיים דיון הוכחות נוסף, שלישי במספר. בתום הדיון, ביקש בא כוח המבקשים כי בית המשפט יורה למשיבה להגיש את טופס מס השבח (להלן: "טופס המש"ח") שהגישה לרשות המסים ביחס לעסקת המתנה, בטענה כי מסמך זה לא צורף לכתב התביעה, על אף חשיבותו הרבה (להלן: "הבקשה להמצאת טופס המש"ח"). בית המשפט דחה את הבקשה, בציינו כי הליכי הגילוי והעיון נסתיימו זה

מכבר. כן ציין בית המשפט, כי טענותיה של המשיבה והמסמכים שצורפו לכתב התביעה היו ידועים למבקשים כבר כשקיבלו לידיהם את כתב התביעה, ולאורך ניהול התיק היו יכולים להעלות כל בקשה בעניין תיק מס השבח הנוגע לעסקת המתנה. משלא עשו כן, סבר בית המשפט כי אין מקום להידרש לנושא זה היום (להלן: "ההחלטה השלישית").

על החלטות אלו מלינים המבקשים במסגרת רע"א 1710/20.

טענות המבקשים

7. במסגרת בקשות רשות הערעור, מעלים המבקשים טענות ביחס לשלוש ההחלטות האמורות. באשר להחלטה הראשונה, טוענים המבקשים כי שגה בית המשפט קמא באופן בו פירש את האמור בבקשה לזימון עד. לטענתם, הבקשה התייחסה לפנייתו של בא כוח המבקשים לעו"ד אשקר עובר להגשת תצהירי העדות הראשית מטעמם, ולא נעשה כל ניסיון להטעות את בית המשפט בנקודה זו. משכך, לשיטתם, שגה בית המשפט קמא עת ביטל את החלטתו להתיר את עדותו של עו"ד אשקר. כן נטען כי אי-שמיעת עדותו של עו"ד אשקר תוביל לפגיעה קשה בזכות המבקשים ואף בזכותה של המשיבה, וזאת נוכח מעורבותו בעסקת הרכישה, וכפועל יוצא הרלוונטיות הרבה של עדותו להליך.

8. באשר להחלטה השנייה, נטען כי המבקשים הגישו את הבקשה למתן צו לקבלת מידע לנוסע, מיד עם קבלת המידע לפיו ערפאן לא נכח במדינת ישראל מיום 23.5.2006 ועד ליום 3.6.2006, וזאת על מנת לאמת מידע זה. לשיטתם, מדובר במידע אשר המצאתו פשוטה יחסית, ויש בו כדי להכריע בטענות הנוגעות לעסקת המתנה, ואף בתביעה כולה. משכך, סבורים המבקשים כי שגה בית המשפט קמא בהחלטה השנייה.

9. באשר להחלטה השלישית, נטען כי במסגרת דיוני ההוכחות עלו סימני שאלה ביחס לעסקת המתנה, אשר ניתן לבררם אך ורק באמצעות הפרטים שמילאה המשיבה בטופס המש"ח. לשיטת המבקשים, הואיל ובהליך האזרחי נקודת המוצא היא גילוי מרבי, היה על בית המשפט קמא להיעתר לבקשתם, וזאת על מנת שתימצא בפניו ובפני הצדדים מלוא התמונה העובדתית.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בבקשות רשות הערעור על נספחיהן, באתי לכלל מסקנה כי דינן להידחות אף מבלי להידרש לתשובת המשיבה.

11. שלוש ההחלטות עליהן מלינים המבקשים עניינן בזימון עדים ועיון במסמכים. החלטות אלו הן החלטות דיוניות מובהקות העוסקות באופן ניהול ההליך. כידוע, החלטות כגון דא מצויות בליבת שיקול הדעת של הערכאה הדיונית, ואין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בהן, אלא במקרים חריגים בהם קיים חשש מפני ניהול ההליך אשר יוביל בסופו של דבר לפגיעה בצדדים (ראו: רע"א 8317/18 פלוני נ' בית חולים הסהר האדום, פסקה 6 (10.1.2019); רע"א 3404/19 עו"ד חולודנקו נ' יוסיפוב, פסקה 4 (21.5.2019) (להלן: "עניין חולודנקו"); רע"א 5100/12 עברון נ' האגי, פסקה 4 (1.8.2012)). לא מצאתי כי בקשות רשות הערעור שלפני עניינן באותם מקרים חריגים בהם ישנה הצדקה להתערבות ערכאת הערעור, ודי בכך על מנת לדחותן.

12. למעלה מן הצורך, אדרש בקצרה גם לגופם של דברים.

ההחלטה הראשונה עניינה בדחיית בקשת המבקשים לזמן לעדות את עו"ד אשקר. בקשה זו הוגשה בשלב מתקדם יחסית בהליך, וזאת באמתלה כי המבקשים התוודעו לראשונה לצורך בזימונו לעדות רק לאחר דיון ההוכחות הראשון. ואולם, עד מהרה התברר כי למעשה כבר בעת הגשת תצהירי העדות הראשית – חודשים רבים לפני הגשת הבקשה לזימון עד – ידעו המבקשים על מעורבותו של עו"ד אשקר ועל רצונם להעידו במסגרת ההליך. אף על פי כן, הם לא עשו דבר על מנת ליידע את בית המשפט ואת המשיבה בכוונתם זו, ובחרו להעלותה רק לאחר שהחל שלב ההוכחות. בית המשפט קמא סבר כי התנהלות זו של המבקשים, ובכלל זה הדרך בה הוצג העניין בבקשתם, מצדיק את דחיית הבקשה, ואין מקום להתערב בהחלטה מסוג זה במסגרת בקשת רשות ערעור.

באשר להחלטות השנייה והשלישית, הרי שהן עוסקות בבקשות למתן צו לקבלת מידע לנוסע ולהמצאת טופס המש"ח, אשר הוגשו חודשים לאחר שהסתיימו ההליכים המקדמיים בתיק, כאשר הליך ההוכחות כבר מצוי בעיצומו. אף על פי כן, לא הציגו המבקשים הסבר מניח את הדעת לשיהוי בהגשת הבקשות (כך, למשל, מבקשת רשות הערעור עולה כי הבקשה לקבלת מידע לנוסע הוגשה על ידי המבקשים (הנתבעים בהליך קמא) בעקבות "מפגש לרענון זכרונם של עדי ההגנה – הנתבעים ואביהם..."). במצב דברים זה, הפרוגטיבה למחול על עיתוי הגשת הבקשה נתונה לערכאה המבררת, הבקיאה במכלול ההיבטים הנוגעים להתנהלות הדיונית של הצדדים, כמו גם בחשיבות שעשויה להיות למסמכים המבוקשים במארג הראיות בתיק. לפיכך התערבות בית משפט של ערעור בעניינים מסוג זה, בוודאי במסגרת בקשת רשות ערעור, מוגבלת למקרים נדירים ויוצאי דופן, שההחלטות שלפנינו אינן נמנות עליהם.

13. אשר על כן, דינן של שתי בקשות רשות הערעור להידחות. המבקשים יישאו בהוצאות לטובת המשיבה בסך של 5,000 ש"ח. בקביעת סכום זה נלקחה בחשבון העובדה שלא נתבקשה תשובת המשיבה לבקשות רשות הערעור.

ניתנה היום, י"ב בסיון התש"ף (04.06.2020).

ש ו פ ט